

Sygn. akt IV U 267/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania W. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 16 stycznia 2014r. znak: (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. Ł. prawo do emerytury od dnia (...) 2013r.;

II. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

III. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IV U 267/14

UZASADNIENIE

Skarżący W. Ł. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 16 stycznia 2014r., znak (...), odmawiającej mu prawa do emerytury w wieku emerytalnym niższym od powszechnego. Ubezpieczony podniósł, że pracował 15 lat w warunkach szczególnych, przede wszystkim w (...) M. w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (pojazdów samochodowych, i maszyn rolniczych). Na dowód tej okoliczności ubezpieczony wniósł o przesłuchanie świadków.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie po przeprowadzeniu dowodu z akt osobowych wnioskodawcy. Wskazano, że skarżący ukończył 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. 25 lat ogólnego stażu pracy, nie wykazał jednak 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wymaganego na ten sam dzień. Za udowodniony okres takiej pracy pozwany uznał 4 m-ce i 6 dni zatrudnienia w 1973r. charakterze młodszego górnika pod ziemią. Nie uznano za pracę w warunkach szczególnych zatrudnienia od stycznia do maja 1974r. na stanowisku robotnika na powierzchni w KWK (...) w K. i zatrudnienia w (...) M. w okresie od czerwca 1974r. do grudnia 1998r. na stanowiskach mechanika i mechanika maszyn rolniczych. Wątpliwości organu rentowego dotyczyły tego, czy praca wnioskodawcy w (...) M. była wykonywana wyłącznie w kanałach remontowych, tak jak wskazano w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) 2013r. ukończył 60 lat.

(bezsporne)

W okresie od dnia 2 lipca 1973r. do dnia 6 listopada 1973r. ubezpieczony pracował jako młodszy górnik pod ziemią w KWK (...) w K., następnie w okresie od dnia 14 stycznia 1974r. do dnia 31 maja 1974r. pracował w tej samej KWK w charakterze robotnika na powierzchni. W świadectwach pracy dotyczących obu tych okresów wskazano, że była to praca w warunkach szczególnych.

(bezsporne, ponadto odpisy świadectw pracy k.7-10 akt dot. kapitału początkowego)

W okresie od dnia 3 czerwca 1974r. do dnia 31 sierpnia 1993r. wnioskodawca był zatrudniony jako mechanik maszyn rolniczych w (...) Przedsiębiorstwie (...), zaś od dnia 1 września 1993r. do dnia 30 kwietnia 2000r. jako mechanik w (...). W obu zakładach pracował w tym samym warsztacie w Z.. Następcą prawnym obu tych zakładów pracy jest Agencja (...). W świadectwach pracy z obu zakładów nie wskazano, aby wnioskodawca wykonywał tam pracę w warunkach szczególnych. Agencja (...) OT w O. wydała ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres od dnia 3 czerwca 1974r. do dnia 30 kwietnia 2000r. z zaznaczeniem, że skarżący pracował jako monter-mechanik – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

(bezsporne, ponadto odpis świadectwa pracy k.11-12 akt dot. kapitału początkowego, świadectwo pracy z dnia 28 kwietnia 2000r. i świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 14 października 2013r. w aktach emerytalnych)

Wnioskodawca nie miał innych okresów ubezpieczenia przed dniem 1 stycznia 1999r.

(bezsporne)

Praca wnioskodawcy w (...) M. polegała na naprawach pojazdów samochodowych i maszyn rolniczych wyłącznie w kanałach remontowych, wykonywanych w warsztacie w Z.. Podział pracy w tym warsztacie był taki, że naprawy w kanale należały do obowiązków wnioskodawcy i R. M., zaś prace pozakanałowe – do obowiązków innych mechaników. Warsztat w Z. obsługiwał 7 gospodarstw. Wnioskodawca był ponadto członkiem ochotniczej straży pożarnej, w związku z czym do jego dodatkowych obowiązków od lutego 1988r. do końca 1994r. należało kierowanie samochodem Ż. przy zdarzających się kilka razy w roku wyjazdach do pożarów i konserwacja tego samochodu oraz motopomp, wykonywana po godzinach pracy.

(bezsporne po wysłuchaniu wnioskodawcy i przesłuchaniu świadków, ponadto zeznania świadków z rozprawy w dniu 14 maja 2014r., dokumenty z akt osobowych koperta k. 23)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie, przy czym należy zaznaczyć, że wobec okoliczności, które można było ustalić dopiero w toku postępowania sądowego.

Odnośnie podstawy prawnej żądania należy wyjaśnić, że z art. 184 ustawy emerytalnej wynika, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, a więc w dniu 1 stycznia 1999r., osiągnęli po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o

przekazanie na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Stosownie do §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami) pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Skarżący niewątpliwie spełnia kryterium wymaganego okresu 25 lat ubezpieczenia, skończył 60 lat i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Kwestią sporną pozostawała okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w okresie wymaganych 15 lat, jako że okres uznawany przez pozwanego za okres pracy w takich właśnie warunkach był bardzo krótki. Nie miał znaczenia również drugi okres zatrudnienia w KWK (...) w K., skoro było to tylko dalszych kilka miesięcy. Istota sporu koncentrowała się wobec tego na ocenie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) M. w warsztacie w Z..

Trzeba wobec tego wyjaśnić, że zgodnie z §2 ust. 2 powoływanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy m.in. w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, bądź bez niej, nie jest jednak bezwzględnie przesłanką do zaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Świadectwo nie jest wiążące dla organu rentowego i może podlegać weryfikacji. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dopiero w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych także w oparciu o inne dowody niż zaświadczenie z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik nie posiada świadectwa w określonej w przepisach formie, albo jego treść budzi wątpliwości, które uzasadniały kwestionowanie tego zaświadczenia przez organ rentowy w fazie administracyjnej postępowania.

Skoro art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to trzeba też wyjaśnić, że obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami), w którym Radzie Ministrów powierzono w szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Z art. 53 ust. 2 tej samej ustawy wynikało, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – jest to więc regulacja tożsama z zawartą w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia, w dziale XIV „Prace różne” wymienia się pod poz. 16 prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Wydane w oparciu o §1 ust. 2 tegoż rozporządzenia, a mające znaczenie pomocnicze i porządkujące, zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uprawniających do niższego wieku emerytalnego, wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. Min. Roln. i Gospod. Żywnościowej nr 2 poz. 4) uściśla, że prace przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych tylko wówczas mogą być uznane za prace w warunkach szczególnych, gdy są wykonywane wyłącznie w kanałach remontowych.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło na jednoznaczne przyjęcie, że charakter pracy wnioskodawcy w (...) M. odpowiadał stanowisku opisanemu w pozycji 16 działu IV powołanego wykazu A. Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili w całej rozciągłości twierdzenia skarżącego w tym zakresie. Z zeznań świadków wynikało ewidentnie, że front robót dla mechanika pracującego w kanale remontowym był zawsze na co

najmniej 8 godzin dziennie, istniało duże zapotrzebowanie na tego typu prace i wnioskodawca poza naprawami w kanale remontowym nie wykonywał innych czynności. Za pomijalne trzeba bowiem uznać sporadyczne przypadki kierowania samochodem Ż., jadącym do pożaru. Nie mogły też rzutować na ocenę charakteru pracy wnioskodawcy dodatkowe obowiązki związane z bieżącą konserwacją sprzętu gaśniczego, skoro były wykonywane po godzinach pracy w warsztacie. Trzeba zresztą zaznaczyć, że okres wykonywania takich dodatkowych obowiązków to 6 lat i 11 miesięcy, nawet więc gdyby odjąć go od łącznego okresu zatrudnienia w (...) M. do dnia 31 grudnia 1998r., wynoszącego 24 lata, 6 m-cy i 29 dni, staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999r. nadal znacząco przekraczałby 15 lat.

W ocenie Sądu zeznania świadków zasługiwały na uwzględnienie gdyż były spójne i jasne, przy czym złożone w sposób spontaniczny. Nie ujawniły się okoliczności, które mogłyby skutkować odmową przyznania tym zeznaniom waloru wiarygodności. Zważyć należy, że świadkowie albo pracowali wspólnie z ubezpieczonym (R. M.), albo często widywali go przy pracy (S. P. i W. S.) i potrafili wskazać jakie czynności oraz w jakich warunkach i okolicznościach wnioskodawca wykonywał.

W świetle powyższych rozważań Sąd nie miał wątpliwości, że charakter pracy wykonywanej przez skarżącego odpowiadał warunkom określonym zarówno w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., jak i powołanym wcześniej zarządzeniu resortowym. Dlatego też Sąd uznał, że czynności wnioskodawcy w spornym okresie mieszczą się w kategorii pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W konsekwencji przyjęto, że ubezpieczony legitymuje się co najmniej piętnastoletnim okresem takiej pracy i tym samym spełnia kumulatywnie wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury. Co za tym idzie, odwołanie wnioskodawcy uwzględniono, stosownie do art. 477¹⁴§2 kpc, przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od dnia (...) 2013r. (ukończenia 60 lat; pkt I. wyroku). Jednocześnie biorąc pod uwagę, że wątpliwości na etapie rozpoznawania wniosku o świadczenie przez pozwanego mogły być uzasadnione, bo mogły je budzić złożone przez wnioskodawcę świadectwa pracy z (...) w M., na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej a contrario Sąd stwierdził, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II. wyroku).

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 ust. 1 i 3, 99 i 108 ust. 1 kpc oraz §11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2001r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013r., poz. 490; pkt III wyroku). Zasądzona na rzecz powoda kwota 60 zł to stawka minimalna wynagrodzenia radcy prawnego.